

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛОГІКА»

(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма	Правознавство
спеціальність	<u>081 Право</u>
галузь знань	<u>08 Право</u>
освітній ступінь	<u>бакалавр</u>

Розробник:

ШЕЙКО Сергій,

професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін,

к. філос. н., доцент

Полтава, 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Логіка
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Шейко Сергій, к.філос. н. , професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 457, навчальний корпус № 4 e-mail: sergej.sheiko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/sheyko-sergiy-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність Освітня програма	081 Право Правознавство
Попередні умови для вивчення дисципліни	Філософія

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування теоретичної та методологічної основи для розвитку і вдосконалення логічної культури та інтелектуальних здібностей здобувачів вищої освіти, забезпечення ефективним логічним інструментарієм для розв'язування професійних завдань практичного характеру.

Основні завдання навчальної дисципліни: розуміння основ правильного логічного мислення, законів та форм логічного мислення, виявлення та аналіз структурних елементів понять, суджень, умовиводів, доведення та спростування, їх застосування для аналізу професійних практичних ситуацій.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

фахові:

ФК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПР 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПР 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

ПР 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання			
	081_PP_6d_2022			
	усього	у тому числі		
		л	п	с
Тема 1. Предмет і значення логіки.	13	2	-	11
Тема 2. Основні закони традиційної логіки.	11	2	2	7
Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.	11	2	2	7
Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.	11	2	2	7
Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.	11	2	2	7
Тема 6. Логічні основи теорії аргументації.	11	2	2	7
Тема 7. Доведення і спростування.	11	2	2	7
Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань	11	2	2	7
Усього годин	90	16	14	60
Екзамен	27	-	-	-

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання (081PP_6d_2022)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Ведення конспекту	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота	
				завдання самостійної роботи	Реферат, мультимедійна презентація
ПРН 1	4	8	1	6	2
ПРН 3	4	6	1	6	2
ПРН 5	4	6	1	6	2
ПРН 12	4	6	1	6	2
Разом	16	28	4	24	8

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти						
	Ведення консп. лекцій	Усне опит.	Тести	Самост. робота	Реферат-презентація	Разом по темі	
Тема 1. Предмет і значення логіки.	2	4		3		9	
Тема 2. Основні закони традиційної логіки.	2	4		3		9	
Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.	2	4		3		9	

Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.	2	4		3		9
Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.	2	4		3		9
Тема 6. Логічні основи теорії аргументації	2	4		3		9
Тема 7. Доведення і спростування.	2	4		3		21
Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань.	2	-	4	3	8	5
Іспит	-	-	-	-	-	20
Разом	16	28	4	24	8	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Ведення конспекту (0-2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	всі питання конспекту розкриті у повному обсязі відповідно до плану з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, організовує процес навчання й самоосвіти на високому рівні
1	конспект не повний, зміст питань, зазначені у плані, занотовані не в повному обсязі, занотовані фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, організовує процес навчання й самоосвіти на середньому рівні
0	конспект відсутній, організовує процес навчання й самоосвіти на низькому рівні, очікувані результати навчання відсутні.

Опитування, участь у дискусіях (0-4 бали)

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь
опитування	0-4	<p>4 бали – абсолютне володіння теоретичним матеріалом, вичерпні відповіді, що свідчать про вміння визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин, формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми; здобувач вищої освіти абсолютно правильно може давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю, доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом, дає повні відповіді (можливі незначні неточності), що свідчить про вміння визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин, формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми; вміння давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю, доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>2 бали - в цілому відповіді правильні, містять незначну кількість помилок, що свідчить про достатнє набуття здобувачем вищої освіти запланованих програмних результатів;</p>

		<p>1 бал - відповіді задовольняють мінімальним критеріям, та забезпечують мінімальний поріг рівень набуття запланованих програмних результатів.</p> <p>0 балів - потрібне повторне виконання, програмні результати здобувачем вищої освіти не досягають мінімального порогового рівня.</p>
--	--	--

Тестування (0-8 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-8	<p>здобувач вищої освіти демонструє знання загальної логічної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання логіки та права. (16 теоретичних питань; 0,5 бала – за кожен правильну відповідь).</p>

Самостійна робота

Виконання завдань самостійної роботи (0-3 бали)

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь
виконання вправ на практичних заняттях	0-3	<p>3 бали – здобувач вищої освіти повністю й правильно виконав практичні (самостійні) завдання, що свідчить про вміння ним формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми, давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю, доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>2 бали – практичні (самостійні) завдання в цілому виконані правильно, містять незначну кількість помилок, що свідчить про достатнє набуття здобувачем вищої освіти запланованих програмних результатів;</p> <p>1 бал – виконання практичних (самостійних) завдань задовольняє мінімальні критерії та забезпечує мінімальний пороговий рівень набуття вказаних програмних результатів.</p> <p>0 балів - потрібне повторне виконання, програмні результати здобувачем вищої освіти не досягають мінімального порогового рівня.</p>

Реферат (0-8 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання реферату
7-8	<p>виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, в процесі доповіді демонструє високий рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.</p>
5-6	<p>основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й</p>

	систематизує, але на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє середній рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.
3-4	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; з інформацією працює не ефективно, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє достатній рівень фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.
0-2	реферативна робота не відповідає вимогам до написання, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє низький рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності, робота з інформацією не ефективна, або реферативна робота невиконана.

Мультимедійна презентація (0-8 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання мультимедійної презентації
7-8	у презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно із розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства; здобувач вищої освіти демонструє вміння критично мислити у сфері професійної діяльності; презентація характеризується оригінальністю з дотриманням вимог професійної комунікації.
5-6	презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях; здобувач вищої освіти демонструє розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства; вміння критично мислити у сфері професійної діяльності навички професійної комунікації.
3-4	презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; наявна певна організаційна структура; можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але незначні, програмні результати навчання демонструє на низькому рівні.
0-2	презентація не відповідає вимогам або не виконана, очікувані результати навчання відсутні.

Екзамен (0-20 балів)

Сума балів за екзамен 0-20	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти	
	Рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни	Рівень сформованості компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою для навчальної дисципліни
17-20	Наявний високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Наявний високий рівень сформованості всіх загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності
13-16	Наявний достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Наявний достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності. Не сформовані компетентності відсутні.
9-12	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Наявний мінімально достатній та достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей,

	результати вивчення навчальної дисципліни.	передбачених освітньою програмою спеціальності. Несформовані компетентності відсутні.
4-8	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутні. Рівень наявних результатів навчання не є достатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Лише частина визначених освітньою програмою спеціальності для навчальної дисципліни загальних і фахових компетентностей сформовані в студента на мінімально-достатньому або недостатньому рівні, рівень сформованості решти компетентностей є недостатнім або компетентність взагалі відсутня.
0-3	Результати навчання практично відсутні.	Компетентності не сформовані

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90. Кількість кредитів – 3. Форма семестрового контролю – іспит.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентації.

Основні

1. Алфьоров С.М. Логіка для юристів : навч. посіб. К.: КНТ : Дакор, 2011. 136 с.
2. Бандурка О.М. Юридична логіка: підручник. Х.: Золота миля, 2011. 224 с.
3. Жеребкін В.Є. Логіка: підручник– Київ: Т-во «Знання», 2002. 255 с.
4. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002. 352 с.
5. Конверський А.Е. Логіка: підручник. К.: Центр учб. л-ри, 2008. 304 с.
6. Логіка для юристів (кредитно-модульний курс): навч. посіб. Л.: Новий Світ-2000, 2011. – 216 с.
7. Логіка: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Х. : Право, 2005. 208 с.
8. Ткаченко А.А., Толок В.О. Основи науки логіки: навч. посібник. Запоріжжя: Дике поле, 2001. 378 с.
9. Тофтул М.Г. Логіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр «Академія», 1999. 336 с.
10. Тягло О.В. Критичне мислення: навч. посіб. Х.: Основа, 2008. 189 с.
11. Шенгерій Л.М. Логіка: навчальний посібник. Полтава : РВВ ПДАА, 2011. 208 с.
12. Щербина О.Ю. Логіка для юристів: Курс лекцій. Вид. 3 – те. К.: Юридична думка, 2007. 264 с.
13. Юридична аргументація. Логічні дослідження: колект. моногр. / за заг. ред. О.М. Юркевича. Х.: Вид. Ванченко І.С., 2012. 210 с.

Допоміжні

1. Аристотель. Аналитики / пер. с греч. Б.А. Фохта. МН.: Современное слово, 1998. 448 с.
2. Аристотель. Метафизика / пер. с греч. А.В. Кубицкого. Аристотель . Сочинения : в 4 т. М.: Мысль, 1976. Т. 1. С. 63–367.
3. Бекон Ф. Великое восстановление наук. Соч.: в 2 т. М.: Мысль, 1977. Т. 1. 297 с.
4. Кэрролл Л. Логическая игра: пер. с англ. Ю.А. Данилова. М.: Наука, 1991. 192 с.
5. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. 240 с.
6. Лейбниц Г. Монадология. Соч.: в 4 т. М.: Мысль, 1982. Т. 1. 636 с.
7. Попович М.В. Логика и проблема рациональности. Акад. наук Украины. Ин-т философии. К.: Наукова думка, 1993. 191 с.
8. Пуанкаре А. О науке. Ред. перев. Понтрягин Л.С. М.: Наука, 1983. 558 с.
9. Шенгерій Л.М. Логіка та раціональність : монографія. Полтава: ФОП Говоров С.В., 2009. 223 с.
10. Iona Yasnolob, Oleg Gorb, Olena Kalashnyk, Serhii Shejko, Svitlana Pysarenko, Olena Mykhailova (2018). The formation of the efficient system of ecological enterprise. Journal of Environmental Management and Tourism. Volume IX, Issue 5 (29) Fall 2018. [Scopus].
11. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Development of entrepreneurship in the context of civilizational dynamics. Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology. Poland. vol. XXV, 27 (1/2020). P. 77–85. 0,5 д.а. [Copernicus]
12. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Possibilities of resolving the dilemma «power – knowledge» in the process of the civil society formation in Ukraine. Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology. Poland. vol. XXV, 27 (3/2020). P. 129–137. [Copernicus].

Інформаційні ресурси

1. Шепетяк О. М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Фенікс, 2015. 256 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10807/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

2. Попов М.В. Логіка. Посібник. Київ ВСВ «Медицина» 2015. 255 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/73243_Popov_Logika.pdf
3. Орендарчук Г.О. Логіка: Навчальний посібник для студентів економічних та юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Видання друге, перероблене і доповнене. Тернопіль: Астон, 2008. 272 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8582/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf>
4. Титов В. Д., Цалін С. Д., Невельська-Гордєєва О. П. та ін. Логіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Х.: Право. 2005. 306 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lexikoukr.ho.ua/divannot/scien_logic.html